

בעי רבא: חישוב לאכול כזית באופן שישהה באכילתו מתחילתה ועד סופה יתר מכדי אכילת פרס, שזה יותר משיעור אכילה, כי בכל התורה כולה שיעור אכילה הוא בכדי אכילת פרס, מהו?

וצדדי הספק הם:

האם לאכילת גבוה דהיינו הקטרה מדמינן ליה למחשבת אכילת אדם, כיון שהוקשו שתי אכילות אלו לענין מחשבת פיגול. וכשם שאכילת גבוה היא יותר מכדי אכילת פרס, שלפעמים אין האש ממחרת לשרוף האימורים, הוא הדין מחשבת אכילת אדם, אינה צריכה להיות בשיעור אכילת פרס, ואף בפחות מכך הרי זה פיגול.

או לאכילת הדיוט שהיא בכדי אכילת פרס מדמינן ליה, ואין זה פיגול.⁽¹⁴⁾

אמר אביי: תא שמע ממה ששינינו במשנתנו: חישוב לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית, כשר. שאין אכילה והקטרה מצטרפין לפיגול.

האם נאמר בטר מחשבה אזלינן, דאיכא שיעורא. שבמחשבתו היתה אכילת כזית שלם חוץ לזמנו והרי זה פיגול.

או נאמר בטר בני אדם האוכלין אזלינן, וליכא שיעורא, כיון שהם שני בני אדם וכל אחד אוכל פחות מכזית, ונמצא שאין מחשבת אכילה על כזית.⁽¹⁵⁾

אמר אביי: תא שמע ממה ששינינו במשנה: חישוב לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית, כשר, כיון שאין אכילה והקטרה מצטרפין להשלים לפיגול.

ומשמע, לא אם חישוב לאכול כחצי זית ולאכול כחצי זית באופן שהוא דומיא דלאכול ולהקטיר, והיכי דמי, כגון שחישוב שיאכל בשני בני אדם, מצטרף שתי האכילות, הגם שבכל אחת מהן יש פחות מכזית, והרי זה פיגול. ומוכח, שהולכים אחר המחשבה שיש בה כזית, ולא אחר האוכלים.

ומסיקה הגמרא: אכן, שמע מינה.

שיאכל חוץ לזמנו, או צריך שתהיה המחשבה על האדם האוכל, שיאכל כזית חוץ לזמנו, וכיון שאין אכילה בפחות מכזית, אין מחשבה זו מועילה על אכילת כזית בשני בני אדם, שאין כאן מעשה אכילה בכל אחד מהם.

הקשה, הרי מחשבה על אכילת כלבים ואכילת אש, שאינה נחשבת מעשה אכילה אלא רק שנאכל הקרבן, ומבואר בגמרא שמועילה, ומדוע לא תועיל מחשבת אכילת שני בני אדם, הגם שאין זה מעשה אכילה, שהרי מכל מקום יש כאן מחשבה על אכילת הקרבן. וביותר קשה, הרי מחשבת אכילת אש ודאי נחשבת שתי אכילות, כי אין אכילתה מעשה אחד אלא כל מקצת ומקצת הוא מעשה אכילה בפני עצמו, ובכל זאת מועילה מחשבה זו, והוא הדין במחשבת אכילת שני בני אדם?

14. הקשו האחרונים [שפת אמת, כתבי הגרי"ז, קהלות יעקב], לכאורה ספק זה של אכילה ביותר מכדי אכילת פרס תלוי בספק הקודם של אכילה בשני בני אדם, שאם צריך מחשבה שיאכל כזית מהקרבן אין צריך שיהיה דווקא בכדי אכילת פרס ואם צריך מחשבת אכילה של האדם האוכל הרי שדווקא בכדי אכילת פרס שהוא מעשה אכילה מועילה המחשבה, וכיון שפשטה הגמרא שבשני בני אדם הרי זה פיגול הוא הדין בזה, ומדוע הסתפקה הגמרא בזה ולא עוד אלא שלא פשטה ספק זה! ובאמת הרמב"ם [הלכות פסולי המוקדשין, פרק י"ד הלכה י"ג] שפסק שגם מחשבת אכילה ביותר מכדי אכילת פרס מפגלת, אולם בתוס' כאן [ד"ה הא לאכול] נראה שאלו שתי ספקות אשר אינן שייכות זו לזו. ובכתבי הגרי"ז העיר עוד, שבלשון הגמרא צדדי הספק של יותר מכדי אכילת פרס שונים מצדדי הספק של אכילה בשני בני אדם, שבאכילת שני בני

בלשון הקטרה לזמנו ובין אם חישוב בלשון אכילה לזמנו זה פיגול, והקשו שם התוס' [ד"ה דלא שנא], הלא בסוגייתנו מבואר שאכילת אש [אפי' של הדיוט] שמה אכילה ולכן אם חישוב בלשון אכילה הרי זה פיגול ולשם מה נצרך ריבוי מיוחד לזה? ותיצרו, א. במקום שלא הזכיר אכילת "אש" אלא אמר שיאכלנו "מזבח" למחר אין זה מועיל מדין אכילת אש אלא רק משום הריבוי שלשון אכילה מועיל בהקטרה, ב. זה שמועילה אכילת אש של הדיוט היינו רק במחשבה על הבשר שהוא דבר שדרכו לאכול ומועיל מדין מחשבת אכילה, אבל אימורים שאין דרכם לאכול אין מועילה בהם מחשבת אכילה אלא מחשבת הקטרה ובוה התחדש שאף אם חישוב בלשון אכילה לזמנו מועיל לפגול.

ובכתבי הגרי"ז במנחות [שם] כתב עוד כמה חילוקים בזה, א. שיטת רש"י במנחות [יא ב.], שלדין אכילת מזבח די בקורט לבונה, ונמצא, שבמחשבת אכילת מזבח די בקורט שיש בזה קיום אכילת מזבח, ומה שאין כן אם יחשב על אכילת אש צריך מחשבה על כזית כי דין אכילה הוא בכזית. ב. מחשבה על שפיכת דם ונסכים שאין בהם אכילת אש אין ללמוד ממה שאכילת אש שמה אכילה ומועילה רק משום מחשבת אכילת מזבח. ג. בדין אכילת אש צריך שיחשב שישירף עד שיעשה דשן שבכך תמה אכילתו, ומה שאין כן באכילת מזבח די במה שהוקטר כולו שבוה כבר התקיים דין הקטרה [מנחת אברהם כאן בשמן].

13. בבבאור הספק כתב בכתבי הגרי"ז, שהשאלה היא האם דין השיעור כזית במחשבת פיגול הוא שתהיה מחשבה בקרבן שיהא נאכל ממנו כזית חוץ לזמנו, ולכן אף במחשבה על אכילת שני בני אדם חל פיגול, כיון שחישוב על כזית ממנו

פיגול? אלא בהכרח, שאף מחשבת אכילה ביותר מכדי אכילת פרס מפגלת.

ודוחה הגמרא: **דלמא** מה שנאמר במשנה "להקטיר". הכוונה היא להקטרה **בהיסק גדול**, השורף בפחות מכדי אכילת פרס.⁽¹⁵⁾ ובאופן זה, כשחישב לאכול ולאכול מצטרף, אבל אם יחשב את שתי האכילות ביותר מכדי אכילת פרס, אין זה פיגול.⁽¹⁶⁾

ומשמע כי **טעמא** שלא מצטרפים הוא משום שחישב **לאכול ולהקטיר**. הא אם יחשב **לאכול** כחצי זית **ולאכול** כחצי זית באופן שהוא **דומיא דלהקטיר**, מצטרף לפיגול.

והא הקטרה – ביותר מכדי אכילת פרס הוא. ואם כן, הוא הדין אכילה הדומה להקטרה, מדובר בה באופן שחישב לאכול כחצי זית ולשהות יותר מכדי אכילת פרס ולאכול עוד חצי זית. וכיצד זה

אולם השפת אמת כתב, שבאמת אין חילוק בין יותר מכדי אכילת פרס לאכילת שני בני אדם, ורבה שהסתפק ביותר מכדי אכילת פרס, לא ידע שכבר הסתפק רב אשי באכילת שני בני אדם, ולכן הסתפק ביותר מכדי אכילת פרס והוא הדין לאכילת שני בני אדם.

15. בכתבי הגרי"ז הוכיח מדברי הגמרא שאמרה "דילמא בהיסק גדול" שמחשבת פיגול בהקטרה צריכה להיות על הקטרה גמורה חוץ לזמנו עד שישרף ולא די במה שיחשב שימשול האור במקצת או שיוצת האור ברובו, והגם שדין הקטרה עצמו מתקיים בזה מכל מקום לענין מחשבת פיגול יש לו לחשב שישרף לגמרי, כי אם היה די במחשבה על שימשול האור במקצתו או שיוצת ברובו הרי מצינו הקטרה בתוך כדי אכילת פרס אף בהיסק קטן שהרי ודאי שאין צריך יותר משיעור זה למשילת האור ברובו ולמא לגמרא להעמיד דווקא בהיסק גדול, אלא בהכרח שצריך מחשבה על שריפת כולו, והביאור בזה, כי מה שמועיל משילת האור במקצתו אין זה משום שיש כאן הקטרה בפועל אלא שלדין הקטרה די בזה, ואם כן זה שייך רק בהקטרה כשירה שנאמר בה דין זה אבל הקטרה פסולה שלא נאמר בה דין זה הרי אין היא הקטרה אלא אם כן בפועל יהיה בה הקטרה והקטרה בפועל אינה אלא בשריפת כולו, ולכן מחשבת פיגול שהיא מחשבה על הקטרה פסולה צריכה להיות על שריפת כולו, והגם שהדין בהקטרה חוץ לזמנה הוא שאם עלו לא רדו ואם כן מחשבת הקטרה כשירה, מכל מקום דין מחשבה הפוסלת אינו שיחשוב שתהיה הקטרה כשירה חוץ לזמנו אלא מה שמחשב על הקטרה חוץ לזמנה בפסול שלא יהיה לה דין הקטרה זו היא מחשבה הפוסלת, ולכן אמנם בפועל תהיה זו הקטרה כשירה אבל במחשבתו חייב על הקטרה פסולה.

עוד ביאר, שכל מה שמועיל הוצת האור ברובו היינו רק כלפי הכשר הקרבן, אבל כלפי עצם הדבר המוקטר אין נחשבת הקטרה עד שישרף, ולכן פיגול שהוא על הדבר המוקטר צריך להיות על שריפת כולו כדין הקטרה.

16. בגמרא לא נפשט ספק זה של מחשבת אכילה ביותר מכדי אכילת פרס, אולם **הרמב"ם** נהלכות פסולי המוקדשין יד [ז] פסק שאף אכילה זו מצטרפת ופסול הקרבן. וכתב שם **הבס"ף משנה** שהוציא הרמב"ם דבר זה ממה שהוכיח אביי בדיוק המשנה ומה שדחתה הגמרא "דלמא בהיסק גדול" דחיה בעלמא היא ופשטות המשנה היא כפי שהוכיח אביי [ובחזו"א

אדם הנידון הוא אם בתר מחשבה אוליגן או בתר אוכלין, ואילו באכילה ביותר מכדי אכילת פרס הנידון הוא אם לאכילת גבוה מדמינן ליה או לאכילת הדיוט, ומבואר בזה שהוא נדון אחר, והדבר צריך ביאור.

ותירץ בכתבי הגרי"ז בדוחק, על פי מה שיש לחקור בדין כדי אכילת פרס, האם עיקר דין אכילה הוא בבת אחת אלא התחדשה הלכה שכל אכילה בכדי אכילת פרס מצטרפת, היינו, שגם זה נחשב כבת אחת, או שעיקר דין אכילה הוא אף ביותר מכדי אכילת פרס, אלא שהתחדש בדין שיעור אכילת פרס שאם יש הפסק יותר משיעור זה נחלקת האכילה ונמצא שיש כאן שתי אכילות של חצאי זיתים ולא אכילה אחת של כזית. והוכיח מהגמרא לקמן [ע א] שהביאה פסוק לחדש ששיעור אכילת כזית נבבלת עוף טהור הוא בכדי אכילת פרס, לפי שהיה מקום לומר, הואיל וטומאת נבלת עוף טהור בבית הבליעה חידוש הוא, אף ביותר משיעור זה היה מטמא. ומבואר שלולא שהתחדש שם דין של כדי אכילת פרס, היה השיעור אף ביותר מזה. היינו שבדין כדי אכילת פרס התחדש שהוא מחלק את האכילה, וביותר מזה אין כאן אכילת כזית.

ולפי זה יש ליישב הסוגיא, שאמנם פשטה הגמרא בספק של אכילה בשני בני אדם שאין צריך מחשבת מעשה אכילה אלא די במה שיאכל כזית מהקרבן, אבל עדיין מסתפקת הגמרא, היות וביותר מכדי אכילת פרס אין כאן אכילת כזית אלא אכילת שני חצאי זיתים כיון ששיעור זה מחלק את האכילות, נמצא שלא חישב על כזית אלא על חצי זית. ומה שאין כן בחישב על שני בני אדם, היות ואין דין לחשב על האדם האוכל אלא רק שיהיה נאכל כזית מן הקרבן, ממילא לא חלה מחשבה זו של שני בני אדם, כיון שאין לאדם האוכל שום שייכות לענין פיגול.

הקהילות יעקב תירץ, שאמנם אכילה ביותר מכדי אכילת פרס באופן שאוכל חצי זית בשיעור זמן של אכילת חצי זית ושוהה שיעור כדי אכילת פרס ואוכל עוד חצי זית אין בה חסרון והרי היא כאכילת זית בשני בני אדם שהיא דרך אכילה ורק חסר בה צירוף של כזית, אבל סוגייתנו עוסקת באופן שמושך אכילת הכזית בשיעור של יותר מכדי אכילת פרס באופן שאוכל כל משהו ומשהו בפני עצמו, ובוה יש חסרון שאין דרך אכילה בכך וגרע מאכילת כזית בשני בני אדם שהיא דרך אכילה, ולכן הסתפקה הגמרא בזה האם אכילה ממושכת כזו מועילה כי לאכילת גבוה מדמינן ליה או שצריך להיות כדרך אכילת הדיוט.

כך: דווקא אכילה והקטרה אינן מצטרפות, הא לאכול ולאכול דבר שדרכו לאכול, מצטרף, אף על גב שחישב לחצאים.

ושמא תאמר, אם הסיפא סוברת כרבנן מאי קא משמע לן דבר שלא שמענו קודם? והרי אי דבר שדרכו לאכול קא משמע לן שמחשבות לחצאין מצטרפות, כבר מרישא שמעת מינה דבר זה, שהרי נאמר בה כחצי זית בחוץ כחצי זית למחר פסול. ואי באה הסיפא להשמיענו שחישב לאכול ולהקטיר אין מחשבת אכילה והקטרה מצטרפות, הרי מדיוקא דרישא שמעת מינה דבר זה, שהרי יש לדייק מהרישא שדווקא לאכול דבר שדרכו לאכול, אין, הרי זו מחשבה, אבל אם חשב על דבר שאין דרכו לאכול, לא, אין זו מחשבה. ונמצא, שאם חישב לאכול חצי זית בשר וחצי זית אימורים אין מצטרפות שתי המחשבות. ואם כן, השתא, ומה לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול שנינו ברישא שלא מצטרף, לאכול ולהקטיר מביעו שלא מצטרף, וממילא אי אפשר לומר שאת זה באה הסיפא ללמדנו, ובהכרח באה להשמיענו דיוק זה שאם חישב לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול מצטרף, וכרבי אליעזר.

תשובתך, לאכול ולהקטיר איצטריך הסיפא להשמיענו, ולא היינו מדייקים זאת מהרישא, כי סלקא דעתך אמינא, התם, ברישא, שחשב לאכול דבר שאין דרכו לאכול, הוא דלאו כי אורחיה קא מחשב, לכן אין זו מחשבה. אבל הכא בסיפא, שחשב לאכול ולהקטיר, דבהאי במחשבת אכילה כי אורחיה שחישב בה על דבר שדרכו לאכול ובהאי במחשבת הקטרה כי אורחיה, שחישב בה על דבר שדרכו להקטיר, אימא ליצטרף ויהיה זה פיגול, קא משמע לן הסיפא שאף בזה אין מצטרף.

שנינו במשנה: חשב לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית, הרי זה כשר.

ומדייקת הגמרא: טעמא שחישב לאכול ולהקטיר, רק באופן זה הוא כשר, משום שאין אכילה והקטרה מצטרפים. הא אם חישב לאכול ולאכול אפילו דבר שאין דרכו לאכול, כגון אימורים, שהרי עליהם דיברה המשנה בדין של להקטיר, מצטרף.

ואם כן, קשה, הא קתני רישא שאם חישב לאכול דבר שדרכו לאכול הרי זה פיגול. ומשמע כי רק את שדרכו לאכול, אין, דווקא באופן זה הוא פיגול, אבל אם חישב לאכול דבר שאין דרכו לאכול, לא. והיינו משום שאין מחשבים מאכילת מזבח לאכילת אדם?!

ומתצינן: אמר רבי ירמיה: הא, סיפא זו, מני? — רבי אליעזר היא, דאמר מחשבין מדבר הראוי לאכילת אדם לעשותו לאכילת מזבח. דהיינו להקטירו חוץ לזמנו או חוץ למקומו, והרי זה נפסל בכך, וכן מחשבין מדבר הראוי לאכילת מזבח, שהוא דבר הראוי להקטרה, לאכילת אדם, שיאכלנו חוץ לזמנו או חוץ למקומו, והרי זה פסול.

דתנן, השוחט את הזבח במחשבה לאכול חוץ לזמנו או חוץ למקומו דבר שאין דרכו לאכול, או שחישב ולהקטיר חוץ לזמנו או חוץ למקומו דבר שאין דרכו להקטיר — כשר! כיון שחשב לאכול או להקטיר דבר שאינו עומד לאכילה או להקטרה אין זו מחשבה הפוסלת. ורבי אליעזר פוסל, ואף באופן זה נחשב מחשבה הפוסלת.

אבני אמר: אין הכרח להעמיד את הסיפא כרבי אליעזר, אלא אפילו תימא רבנן היא, ולא תימא לדייק מהסיפא הא לאכול ולאכול דבר שאין דרכו לאכול שמצטרף כרבי אליעזר, אלא אימא לדייק

הדרן עלך כל הזבחים שקבלו דמן

מכדי אכילת פרס, ולמד בדברי אביי שהוכיח ממה שמבואר במשנה ששתי אכילות מצטרפות היינו בשני בני אדם [וכפי שפשטה הגמרא לעיל על חישב לאכול כוית בשני בני אדם], ואם כן כל שכן שאכילת אדם אחד ביותר מכדי אכילת פרס מצטרפת, ורבה שהסתפק בדבר זה היינו משום שלא ידע מספיקו של רב אשי בשני בני אדם, ולכן הסתפק ביותר מכדי אכילת פרס, והוא הדין בשני בני אדם.

כתב כי נראה שלא היה בגירסת הרמב"ם דיחוי הגמרא "דלמא בהסק גדול".

ותמה השפת אמת, שהרי ודאי דחיה גמורה היא כיון שסתם אש המערכה בודאי אוכלת כוית בפחות מכדי אכילת פרס וזהו שמדוייק מהמשנה שכוית וכוית כעין הקטרה מצטרף משום שסתם הקטרה היא בפחות מכדי אכילת פרס! ולכן כתב, שהרמב"ם לא גרס כלל בדברי הגמרא "והא הקטרה יותר

פרק כל הפסולין

מתניתין

כל האנשים הפסולין לעבודות הקרבן, ששחטו את הזבח, שחיתתן כשירה, לפי שהשחיטה כשירה אפילו בזרים,¹ ובנשים,² ובעבדים, ובטמאים.³

ולא רק בקדשים קלים כשירה שחיתתם של הפסולים לעבודה, אלא אפילו בקדשי קדשים. ובלבד שלא יהיו טמאים נוגעים בכשר הזבח בעת השחיטה, כדי שלא

ב-לא במשנה הראשונה של הפרק מתבאר שבכל ארבעת עבודות הדם [שחיטה, קבלה, הולכה, זריקה] שנעשו בפסלות או שנעשו על ידי אנשים הפסולים לעבודה, יש לפעמים צד של כשרות, ולפעמים יש אפשרות של תיקון.

החלק הראשון של המשנה עוסק בעבודת השחיטה, שיש בה צד של כשרות באנשים הפסולים לעבודה:

2. כתבו התוס' בחולין [ב ב], שהחידוש בכך שנשים כשרות לשחיטה, הוא משום שבשאר עבודות הן פסולות, אפילו אם הן כהנות. וכתב המנחת אברהם, שמבואר בדברי התוס', שפסול נשים כהנות לעבודה אינו מטעם פסול זר, כי אם כל פסולין הוא מצד זרות, הרי אין חידוש בנשים שכשרות לשחיטה יותר מזרים, אלא בהכרח, הוא פסול מיוחד בנשים, והוא נלמד ממיעוט, שאמרה תורה "בני אהרן" ולא בנות אהרן, וכמבואר בקידושין [לן]. ולזה חידשה המשנה, שבכל זאת, לעבודת השחיטה הן כשרות. אולם הרמב"ם [הלכות ביאת מקדש, ט ה] כתב: זר שעבד במקדש חייב מיתה. ואי זהו זר? כל שאינו מזרע אהרן הזכרים, שנאמר "בני אהרן", ולא בנות אהרן. ומבואר בדבריו, שכל מי שאינו מזרע אהרן הזכרים, הרי הוא כזר, ולפיו פסול נשים לעבודה [חוץ משחיטה] הוא מדין זר.

3. לגבי השחיטה ששוחט אדם טמא, מדובר בה באופן שאינו מטמא את הקרבן ופוסלו בכך. והיינו, שהמשנה מדברת בשוחט שנטמא בשרץ,

1. כתב רש"י לקמן [קג א], שלפי השיטה הסוברת שעולה הבאה ממותר אשם דינה כנדבת יחיד, הרי הבעלים עצמו מביאה, והוא סומך עליה, ושוחטה. וכתב שם השפת אמת, שמשמע מלשון רש"י, שבעל הקרבן זוכה לשחוט קרבנו. וכן מסתבר, כי מאחר ושחיטה כשירה בזר, הרי שמצווה בו יותר מבשלוחו.

ובשער המלך [הלכות ביאת מקדש, ו י] דייק מדברי רש"י ביבמות [לג ב], על דברי הגמרא האומרת, זר ששימש בעבודה במקדש בשבת חייב הן משום זרות, והן משום שבת. ושואלת הגמרא, אם מדובר בזר ששחט בשבת, מדוע חייב, הרי שחיטה כשירה בזר? וביאר רש"י, כיון ששחיטה כשירה בזר אין כאן משום זרות. ומשמע מדבריו, שכל הקושיה היא רק על חיובו מדין זרות, אבל משום שבת יש לחייבו, אף על פי שזר כשר לשחוט קרבן. וביאר בית הלוי [חלק ב סימן ט], כיון שאין הזר מצווה על העבודה במקדש, הרי לגביו לא ניתנה שבת להידחות אפילו בשחיטה של קרבן שהוא כשר בה, אלא רק הכהן המצווה בעבודת המקדש דוחה שחיתתו את השבת.

יטמאוהו ויפסלוהו. ומשום כך צריך הטמא לשחוט בסכין ארוכה, כדי למנוע את נגיעתו בקרבן.⁴

וכיון שכל הפסולין כשרים לשחיטה, לפיכך, הרי הן פוסלין את הקרבן במחשבה של

פיגול [אם חישבו בה לאכול את הקרבן חוץ לזמנו או חוץ למקומו], וחל על הקרבן דין פיגול.⁵ כי מאחר וראויים הם לעבודה, הרי מחשבתם היא "מחשבת עבודה". אך בשאר העבודות, שאין הפסולים כשרים לעבוד בהן, אם עבדו בהן וחישבו מחשבת פסול

שאדם זה אינו מטמא כלים, ולכן אין הסכין ששוחט בה נטמאת בנגיעתו בה. או שמדובר באופן שהיה השוחט טמא מת [המטמא כלים], אך הוא שחט בסכין שהיא כלי אבן, העשויה מ"קרומית של קנה", שאין הסכין הזאת מקבלת טומאה.

4. הקשו התוס' [בד"ה ובטמאים], הרי טמא מת אינו רשאי, מדרבנן, להיכנס אפילו למקום ה"חיל", שהוא לפנים מחומת הר הבית, ואורכו עשר אמות, והוא קודם לעזרת הנשים שאורכה עוד מאה ושלשים וחמש אמה. וכמו כן, טמא שרץ אינו רשאי להיכנס לעזרת נשים. וכיצד יתכן שתהיה סכין ארוכה כל כך שישחטו בה? ותירצו, באופן שנטמא בעזרת הנשים, לא החמירו רבנן עליו, ואינו צריך לצאת, ומשנתנו עוסקת באופן זה. אמנם, בקדשי קדשים הנשחטים בצפון, צריך שתהיה סכין ארוכה עשרים ושתיים אמה, כיון שאין פתח בצפון העזרה. ומה שאמרה הגמרא שאין לטמא לשחוט לכתחילה שמה יגע בבשר, היינו בקדשים קלים, אבל בקדשי קדשים אין לחוש לזה, כיון שצריך לשחוט בסכין מאד ארוכה, ובודאי לא יגע בבשר. עוד תירצו, שיכול לשחוט דרך גגין ועליות שלא נתקדשו.

5. בגירסת רש"י שלפנינו לא פירש באיזו מחשבה מדובר. אולם הב"ח גרס "שחטוהו במחשבה חוץ לזמנו וחוץ למקומו". ולכאורה נראה [ממה שלא חילק בין מחשבת אכילה חוץ

לזמנו או מקומו לבין מחשבת זריקת הדם חוץ לזמנו או מקומו], שאף באופן שחישב הזר על זריקה חוץ לזמנה, הרי זה פיגול. כי אף על פי שאין הזר שייך בעבודת הזריקה, מכל מקום, מועילה מחשבתו בשעת שחיטה על הזריקה לפגל בה. וכן כתב המקדש דוד [סימן לג א ד"ה ובאופן], שזר המחשב בעת השחיטה שזרק הדם חוץ לזמנו, פיגול.

והשחיטה מקובצת במנחות [ה ב], הביא את דברי הרגמ"ה, המבאר את דברי הגמרא שם, שאין מחשבה מועילה אלא במי שראוי לעבודה, שאם שחט ישראל או אחד מן הפסולין וחשב עליו לפגל, לא פסלוהו במחשבה. ובאחיזר [סימן כט ה] תמה על כך, שהרי מפורש במשנתנו שכל הכשרים לשחיטה פסולים במחשבה! ולכך כתב, שנראה וודאי, שאם חישוב הזר לאוכלו חוץ לזמנו, נפסל הקרבן בכך. אבל אם חישוב בעת השחיטה, על מנת שהוא עצמו יזרוק את הדם חוץ לזמנו, לא פסלו, כי מאחר וזריקת הזר אינה מתירה את הבשר באכילה, שהרי זריקתו פסולה, הרי שאין מחשבתו על זריקה כזו פסולת, כי זריקה שאינה מתרת את הבשר באכילה, אינה מביאה את הקרבן לידי פיגול.

ובאופן שחישב הזר בשעת שחיטה שהכהו יזרוק את הדם חוץ לזמנו, כתב טהרת הקדש [לעיל כו ב], שלפי המבואר בגמרא לקמן [לו א], לגבי חישוב שיאכלוהו ערלים, שאין מחשבתו מועילה לפסול, כי אין מחשבה מועילה בדבר התלוי באחרים, הוא הדין בזה,